

NOTAT

Udarbejdet af: Center for Job og Uddannelse

Dato 13.09.2017

Redegørelse for manglende aktivering af aktivitetsparate

1. Indledning

Beskæftigelsesministeren har d. 18. august sendt et brev til Helsingør Kommune. I brevet anfører ministeren, at en opgørelse fra Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering viser, at 36 pct. af de aktivitetsparate kontanthjælps- og uddannelseshjælpsmodtagere i Helsingør Kommune ikke har modtaget en aktiv indsats eller mentorstøtte inden for det seneste år, hvilket svarer til 281 borgere.

Ministeren har derfor anmodet Helsingør Kommune om en redegørelse for, hvorfor tallene ser ud som de gør, og hvad Helsingør Kommune vil sætte i værk for at løse problemet.

2. Sagsgennemgang

Helsingør Kommune har d. 22. august trukket data for de aktivitetsparate uddannelseshjælps- og kontanthjælpsmodtagere, der i juli 2017 havde været på forsørgelse i minimum et år, og ikke har fået et aktivt tilbud eller mentorstøtte inden for det seneste år. Datene viser, at der på dette tidspunkt er 246 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og 22 aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere på listen. Center for Job og Uddannelse har gennemgået disse sager for at fastlægge, hvorfor disse borgere ikke har været i aktivering.

I en mindre del af sagerne skyldes den manglende aktivering, at deres aktivering ikke er registret korrekt i centerets sagsbehandlingssystem. Det drejer sig om 3 aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere og 25 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere. Dette medfører, at andelen uden aktivitet falder til godt 34 pct.

Der er desuden mulighed for i helt særlige tilfælde at fritage borgere for ret- og pligt til både aktivering og mentor. Det gælder kun for borgere, der på grund af indlæggelse ikke kan have kontakt til mentor f.eks., fordi de ligger i koma, sager hvor der er rejst sag om førtidspension, hvor det er åbenlyst grundløst at udvikle arbejdsevnen eller sager, hvor det er lægeligt dokumenteret, at borgerens helbred vil tage skade af kontakt til mentor. Det drejer sig konkret om 5 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere og 1 aktivitetsparat uddannelseshjælpsmodtager.

Nedenfor gennemgås de overordnede forklaringer på, hvorfor der ikke har været givet aktive tilbud eller mentor i de resterende sager

Aktivetsparate uddannelseshjælpsmodtagere:

Af de resterende 18 uddannelseshjælpsmodtagere står to umiddelbart foran at påbegynde et tilbud. De øvrige borgere er for de flestes vedkommende enten i behandling for svære psykiske lidelser, modtager tilbud efter serviceloven, har massivt misbrug eller har ubehandlede psykiske udfordringer. Flere af borgerne vurderes at være i målgruppen for ressourceforløb, men da de ikke deltager i behandling eller tager imod relevant støtte, vil der ikke kunne sammensættes en tværfaglig plan, der kan hjælpe dem i deres nuværende situation.

Der arbejdes med hovedparten af sagerne, men der er i alle tilfælde lang vej hen mod enten en uddannelse eller en afklaring af borgerens videre forløb. Det vurderes umiddelbart, at 10 af borgerne burde tilbydes en mentor, da der ikke umiddelbart er mulighed for at igangsætte aktivering. I fire sager er der ikke noget til hinder for, at borgeren kunne bevilliges en mentor, men det vurderes, at mentorstøtte til de fire borgere på grund af deres situation vil være meningsløs. Endelig er der to borgere, der ikke bør bevilliges mentor på grund af psykiske problemer kombineret med misbrug og truende adfærd.

Aktivetsparate kontanthjælpsmodtagere:

Hovedparten af de resterende 216 aktivetsparate kontanthjælpsmodtagere kan opdeles i tre grupper: 64 borgere har en psykiatrisk diagnose og er i behandling, under udredning eller er for dårlige til at være i aktivering. 54 borgere er under fysisk udredning, mens 30 borgere har et problematisk rusmiddelforbrug. Hertil kommer 16 borgere med massive sociale problemer. Der er også fire borgere, der har været på barsel i perioden. De resterende afventer afklaring fra undersøgelser, har en forestående behandling i rehabiliteringsteamet eller lignende.

For langt hovedparten af sagerne (95 pct.) er der en plan for det videre forløb for borgerne, og der arbejdes løbende med borgernes sager. Den manglende aktivering er derfor ikke udtryk for, at der ikke arbejdes aktivt med borgerens sag, men at der som del af indsatsen ikke har været igangsat den lovpligtige aktivering. Den lille andel, hvor der ikke er en plan for det videre forløb er enten borgere, der for nylig er blevet tilknyttet Team Aktivetsparate eller borgere, hvor der har været forsøgt mange tiltag, men hvor der pt. ikke kan skabes en tilstrækkelig kontakt til borgeren til, at der kan igangsættes en indsats.

3. Årsagen til udfordringen

I Center for Job og Uddannelse har det primære ledelsesmæssige fokus været på resultaterne af indsatsen og den faglige udvikling, men der har ikke været tilstrækkeligt ledelsesmæssigt fokus på at følge med i, om reglerne for ret og pligt til aktivering for de aktivetsparate bliver overholdt. Derfor har jobkonsulenterne haft stort fokus på fremdriften i sagerne og afklaringen af borgerne, mens der primært benyttes aktivering på de tidspunkter, hvor jobkonsulenterne vurderer, at det er relevant i den enkelte sag og giver mening for borgeren- uden særskilt fokus på reglerne for ret og pligt til aktivering.

4. Videre håndtering

Center for Job og Uddannelse håndterer problemstillingen dels gennem konkrete indsats for de borgere, der ikke har været i rettidig aktivering og dels gennem et styrket fokus på opfølgning af udviklingen.

Indsats for borgerne

For de aktivitetsparate uddannelseshjælpsmodtagere vil fokus være på at afklare, om borgerne kan påbegynde aktivering – f.eks. projektet 'Ung Forandring' eller i et virksomhedscenter. For de borgere, der ikke vil kunne deltage i aktivering, vil der blive bevilliget mentorforløb, hvis det vurderes at kunne bidrage til fremdrift i borgerens sag.

For de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere vil der være fokus på, at den enkelte borger får et aktiveringstilbud, der er relevant i borgerens situation. Det kan f.eks. være forløbet 'FIT', hvor der er fokus på kost, motion, motivation og lignende, men det kan også være målrettet arbejde med borgernes kompetenceprofil og CV, da det erfaringsmæssigt er en god metode til at få borgernes ressourcer frem i lyset. Desuden igangsættes gruppementorforløb for borgere, der vurderes at ville have gavn af det.

En af de grupper, der er særlige udfordringer med, er borgere med et problematisk rusmiddelforbrug, da det er en stor udfordring at finde relevante aktiveringstilbud til gruppen, ligesom de langt fra i alle tilfælde vil profitere af et mentorforløb. Helsingør Kommune har et igangværende projekt om Det Sammenhængende Borgerforløb, hvor fokus er på at styrke indsatsen over for nogle af kommunens mest komplekse borgeren gennem et styrket samarbejde på tværs af de centre, der er i kontakt med borgerne. Som del af dette projekt igangsættes blandt andet et tæt samarbejde mellem Center for Særlig Social Indsats og Center for Job og Uddannelse, der skal styrke indsatsen for personer med et problematisk rusmiddelforbrug. Arbejdet med denne målgruppe startes op pr. 1. januar, men der vil i de kommende måneder blive arbejdet med et pilotprojekt for ti borgere, hvor der bl.a. også vil være fokus på at finde bedre veje til at kombinere rusmiddelbehandling med en beskæftigelsesrettet indsats.

Opfølgning på udviklingen

Et andet element er et styrket ledelsesmæssigt fokus i Center for Job og Uddannelse på overholdelse af reglerne for ret og pligt. Dette indbefatter løbende opgørelser over overholdelsen af reglerne om aktivering med angivelse af de sager, hvor reglerne ikke overholdes, så der kan ageres i forhold til de sager. Desuden vil Center for Job og Uddannelse iværksætte en mere systematisk opsamling på resultaterne af den interne revision, der løbende foretages.

For at sikre en fortsat fremdrift for borgerne og en løbende udvikling af indsatsen er det dog vigtigt, at dette øgede styringsmæssige fokus ikke bliver for ensidigt, da man ikke opnår bedst effekter for borgerne, hvis der udelukkende er fokus på at

overholde lovens krav til tidspunkterne for aktivering, og der derfor igangsættes aktivering udelukkende for aktiveringens skyld.

5. Kommunens bemærkninger

Helsingør Kommune bemærker, at hovedfokus har været på at bruge kræfterne der, hvor der kan ses en effekt af indsatsen. Der er samlet set fremdrift i indsatsen over for de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere i Helsingør Kommune. I juli 2017 havde kommunen således 694 aktivitetsparate fuldtidspersoner på kontanthjælp, hvilket er 107 færre end i juli 2016. Det svarer til et fald på 13,3 %. Gennemsnitte i Klyngekommuner er i samme periode et fald på 5,5 %. (Kilde: Jobindsats.dk)

Det er særligt de langvarige sager, der bliver afklaret. Således havde Helsingør Kommune i juni i år 93 færre sager, hvor aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere har været på kontanthjælp i mere end et år – sammenlignet med juni 2016.

Helsingør Kommune bemærker desuden, at der fra august 2016 til juli 2017 er 29 aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der er gået i ordinært arbejde, 14 gået i ordinær uddannelse, 39 er blevet jobparate, 24 er blevet bevilliget fleksjob, mens 33 er blevet bevilliget ressourceforløb. Der er således løbende nogen, der enten bliver hjulpet videre eller får afklaret deres forsørgelsesgrundlag. Der til kommer også løbende nye til, men samlet set går antallet ned. (Kilde: Interne tal).

Endelig bemærker Helsingør Kommune, at man for aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere kunne opfylde kravet om aktivering ved at aktivere borgerne i én time i en uge og så én time den efterfølgende uge. Så kunne man opfylde ret og pligt til aktivering, men det ville kun være aktivering for aktiveringens skyld. Dette er Helsingør Kommune ikke interesseret i. Derfor vil Helsingør Kommune i den videre proces have fokus på, at opfylde kravet om ret og pligt, men med mening for den enkelte borger.